

Fampitandremana mifanindran-dalana — Laharana Fahefatra

Ny Fanorenan'ny Finoana sy ny Loza ateraky ny Fanadinoana: Lesona avy amin'ny Faminaniana sy ny Tantara

Jeff Pippenger
2023-08-08

Iza no hampianariny fahalalana? ary iza no hampahafantariny ny fampianarana? ireo izay efa voasara-nono ka nesorina tamin'ny nono.

Fa fitsipika tsy maintsy atao eo ambonin'ny fitsipika, fitsipika eo ambonin'ny fitsipika; tsipika eo ambonin'ny tsipika, tsipika eo ambonin'ny tsipika; kely etỳ, ary kely erỳ:

Fa amin'ny molotra miakanakana sy amin'ny fiteny hafa no hitenenany amin'ity firenena ity; dia ireo no nilazany hoe: Ity no fiadanana hahafahanareo mampitsahatra izay reraka; ary ity no famelombelomana; nefa tsy nety nihaino izy.

Fa ny tenin'i Jehovah dia tonga taminy ho fitsipika eo ambonin'ny fitsipika, fitsipika eo ambonin'ny fitsipika; andalana eo ambonin'ny andalana, andalana eo ambonin'ny andalana; eto kely, ary eroa kely; mba handehanany ka hihemotra, dia ho torotoro sy ho voafandrika ary ho voababo. Isaia 28:9–13.

Ireo andininy avy ao amin'i Isaia ireo dia efa noresahina imbetsaka tao amin'ny Tabilao nosoratan'i Habakoka. Eto dia ilaina fotsiny ny mikasika sy maka hevitra iray na roa avy amin'ireo andininy teo aloha ireo, mba hanampiana ny adihevitra ankehitriny. Ity andalan-teny ity dia mampiseho vahoaka iray izay tsy mahazaka fitsapana, fa izy ireo dia “mandeha ka lavo mihemotra, ary torotoro, ary voafandrika, ary voasambotra.” Vahoaka tsy nahomby tamin'ny fitsapana momba izay ezahin'Andriamanitra “hampianarina” mba “hahazo” ny “fahalalana” na ny “fotopampianarana” izy ireo. Fitsapana niorina tamin'ny fahatakarana ny fitomboan'ny fahalalana izany, ka noho izany dia io ihany ilay fitsapana izay nampisaraka ny hendry sy ny ratsy fanahy ao amin'ny Daniela toko faha-roa ambin'ny folo, fa mifanaraka ny mpaminany rehetra ary samy manondro ny faran'izao tontolo izao. Ao amin'ny Daniela roa ambin'ny folo dia ny “hendry” no mahazo, fa ny “ratsy fanahy” kosa tsy mahazo ny fitomboan'ny fahalalana.

Ny vahoaka ao amin'ny andalan-tenin'i Isaia dia nozahan-toetra tamin'ny alalan'ny “tenin'i Jehovah” izay “tsy nety nohenoiny.” Ary ilay “tenin'i Jehovah” manokana izay nolaviny, sady izay tokony ho nahafahany “mahafantatra” ny fitomboan'ny “fahalalana,” dia ilay fitsipika ara-Baiboly mamaritra ny fomba fampifanarahana araka ny tokony ho izy ny tantara ara-paminaniana. Ireo izay lavo ao amin'ny andalan-tenin'i Isaia dia nandà ilay fitsipika izay mampahafantatra fa, mba hahazoana ny tantara ara-paminaniana iray, dia tsy maintsy karohina io andalana io “eto kely, ary eroa kely.” Ny tenin'i Jehovah izay namokatra fitsapana ka nolaviny dia ny fomba fisafidianana andalana ara-paminaniana avy etsy sy eroa, ary avy eo mametraka ny iray amin'ireo andalana voafidy amin'ny tantara ara-paminaniana ho mifanitsy amin'ireo andalana hafa amin'ny tantara

ara-paminaniana izay miresaka lohahevitra iray ihany. Ny fahombiazan'ny ezaka hampifandray andalana amin'andalana amin'izany fomba izany dia miankina amin'ny fampiharana ireo fitsipika marina momba ny fandikana ny faminaniana. Ireo fitsipika ireo, izay “didy” koa ka tsy maintsy angonina miaraka, dia hita etsy sy eroa ao anatin'ny Baiboly. Ireo virijinin'i Isaia izay tsy mahavita ny fitsapana dia tsy mahomby noho izy ireo manadino ilay zava-dehibe indrindra izay tsy tokony hohadinoiny, dia izao: miverina ny tantara.

“Tsy manana na inona na inona hatahorantsika momba ny hoavy isika, afa-tsy raha manadino ny lalana nitarihan'ny Tompo antsika sy ny fampianarany teo amin'ny tantarantsika taloha.”
Life Sketches, 196.

Andriamanitra dia tsy mpanorina fisafotofotoana, ary fototra iray manamafy izany zava-misy izany ny hoe ny mpaminany rehetra ao amin'ny Baiboly dia samy manondro tsipika faminaniana iray ihany. Tsy izy rehetra no mahita ireo tranga mitovy tanteraka eo amin'io tsipika io, nefa tsipika iray ihany mandrakariva izany, dia ny tsipiky ny zava-mitranga amin'ny andro faran'izao tontolo izao. Ireo no zava-mitranga izay mitarika ho amin'ny fifaranan'ny fotoam-pahasoavana, ary arahin'ireo loza fito farany, izay mifarana amin'ny Fiavian'i Kristy Fanindroany. Ny tantaran'ny mpaminany iray dia mety momba ny vahoakan'Andriamanitra mahatoky ao amin'izany tsipika ara-tantara izany, fa ny fijoroan'ny mpaminany hafa kosa mety momba ny vahoakan'Andriamanitra tsy mahatoky, na momba an'i Etazonia, ny Vatikana, ny Firenena Mikambana, ny mpandranto amin'ny tany, na ny finoana silamo, nefa tsipika iray ihany mandrakariva izany.

Ny hafatr'i Elia ao amin'i Malakia, ary koa ireo hafatra aseho ao amin'ny Apokalypsy toko voalohany, fahefatra ambin'ny folo ary fahavalo ambin'ny folo, sy ny hafatra ao amin'ny Daniela iraka ambin'ny folo sy roa ambin'ny folo, dia hafatra iray ihany. Samy tsipika ara-tantara iray ihany izy rehetra, nefa samy manana ny anjara birikiny manokana ao amin'ilay tantara.

Ny tena saika tsy takatry ny rehetra momba io hafatra manokana io dia izao: tsy ambara amin'ny vahoakan'Andriamanitra izany raha tsy eo anoloan'ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavana ho an'ny olombelona. Noho ny fahafantarantsika fa ny hafatra manokana dia mampitandrina mandrakariva ny amin'ny fifaran'ny fotoam-pahasoavana izay ho avy tsy ho ela, dia hodinihintsika angamba ny ohatra mazava indrindra ao amin'ny Baiboly momba ny fifaran'ny fotoam-pahasoavana.

Izay tsy marina, aoka izy mbola tsy marina ihany; ary izay maloto, aoka izy mbola ho maloto ihany; ary izay marina, aoka izy mbola ho marina ihany; ary izay masina, aoka izy mbola ho masina ihany. Apokalypsy 22:11.

Alohan'ny hanambarana any amin'ny fitoerana masina any ambony ny fifaran'ny andron'ny famindrampo amin'ny teny ao amin'ny andininy fahiraika ambin'ny folo, dia hisy hafatra fampitandremana manokana ara-paminaniana avy ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy, izay voasokatra ho an'ny mpanompon'Andriamanitra.

Ary hoy izy tamiko hoe: Aza asiana tombo-kase ny tenin'ny faminanian'ity boky ity; fa efa akaiky ny andro. Izay tsy marina, aoka mbola tsy ho marina ihany izy; ary izay maloto, aoka mbola haloto ihany izy; ary izay marina, aoka mbola hanao ny marina ihany izy; ary izay

masina, aoka mbola hihamasina ihany izy. Apokalypsy 22:10, 11.

Hisy hafatra ara-paminaniana manokana izay ho fantatry ny olon'Andriamanitra mialoha indrindra ny loza fito farany. Rehefa “akaiky ny fotoana” dia “ny faminanian'ity boky ity” (ny faminanian'ny Apokalypsy) izay voaisy tombo-kase no haseho tsy ho voaisy tombo-kase intsony. Ny faminanianana tokana ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy izay voaisy tombo-kase dia ny faminanian'ny kotrokorana fito.

Ary nahita anjely mahery hafa nidina avy tany an-danitra aho, nitafo rahona; ary nisy avana teo ambonin'ny lohany, ary ny tavany dia tahaka ny masoandro, ary ny tongony tahaka ny andry afo; ary nisy boky kely voasokatra teny an-tànany; dia napetrany teo ambonin'ny ranomasina ny tongony ankavanana, ary teo ambonin'ny tany ny tongony ankavia, ary niantso tamin'ny feo mahery izy, tahaka ny fieron'ny liona; ary rehefa niantso izy, dia naneno ny feony ny kotroka fito. Ary rehefa naneno ny feony ny kotroka fito, dia saika hanoratra aho; nefa nahare feo avy tany an-danitra aho nanao tamiko hoe: Asio tombo-kase izay zavatra nolazain'ny kotroka fito, ary aza soratana. Apokalypsy 10:1–4.

Talohan'ny hifaranan'ny fotoam-pitsapana omen'Andriamanitra ny olombelona, rehefa “efa akaiky ny fotoana”, dia hisy ny fanesorana ny tombo-kase amin'ny fahamarinana manokana iray ao amin'ny Baiboly, izay manondro ireo “zavatra tsy maintsy ho tonga vetivety.” Ilay anjely mahery ao amin'ny Apokalypsy folo dia Jesosy Kristy, izay niantso mafy tahaka ny liona.

“Ilay anjely mahery izay nampianatra an'i Jaona dia tsy iza fa Jesosy Kristy mihitsy. Ny fametrahany ny tongony ankavanana eo ambonin'ny ranomasina, ary ny ankaviany eo ambonin'ny tany maina, dia mampiseho ny anjara asany eo amin'ireo sehatra famaranana amin'ilay fifanandrinana lehibe amin'i Satana. Io toerana io dia manambara ny heriny fara tampony sy ny fahefany ambonin'ny tany rehetra. Nitombo hery sy nihamafy hatrany hatrany ny fifanandrinana, hatramin'ny taranaka mifandimby, ary mbola hitohy izany mandra-pahatongan'ireo sehatra famaranana, izay hahatrarany ny asan'ireo herin'ny maizina, tanterahiny amim-pahakingana indrindra, ny tampony. Satana, miray amin'ny olona ratsy fanahy, dia hamitaka izao tontolo izao manontolo sy ireo fiangonana izay tsy mandray ny fitiavana ny fahamarinana. Nefa mitaky fihainoana ilay anjely mahery. Miantso amin'ny feo mahery izy. Hasehony amin'ireo izay niray tamin'i Satana hanohitra ny fahamarinana ny hery sy ny fahefan'ny feony.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, boky faha-7, 971.

Amin'ny farany, ireo “fiangonana” izay fitahin'i “Satana” dia voafitaka satria tsy nandray ny fitiavana ny “fahamarinana” izy. Ny teny hoe “fahamarinana” ao amin'ilay andininy ao amin'ny Tesaloniana faharoa izay vao notononin'i Sister White dia ilay teny grika fototra nalaina avy amin'ny teny hebreo adika hoe “fahamarinana,” izay voaforona amin'ny litera hebreo telo ary maneho ny Alfa sy Omega. Misy porofo ara-Baiboly ve fa ny fahamarinana mifandray amin'ny fitsipiky ny filazana voalohany, izay maneho toetra iray amin'ny toetran'i Kristy, no ilay fahamarinana lavina ka miteraka fitaka mahery noho izany?

Ary ankehitriny izahay mangataka aminareo, ry rahalahy, ny amin'ny fihavian'i Jesosy Kristy Tompontosika sy ny fanangonana antsika ho eo aminy, mba tsy hihorohoro haingana amin'ny sainareo ianareo, na hitebiteby, na amin'ny fanahy, na amin'ny teny, na amin'ny taratasy toy

ny avy aminay, ka milaza fa efa antomotra ny andron'i Kristy. Aoka tsy hisy olona hamitaka anareo amin'ny fomba rehetra; fa izany andro izany tsy ho avy, raha tsy tonga aloha ny fivadiham-pinoana, ary aseho ilay lehilahin'ota, zanaky ny fahaverezana; izay manohitra sy manandra-tena ambonin'izay rehetra atao hoe Andriamanitra, na izay ivavahana; ka dia mipetraka ao amin'ny tempolin'Andriamanitra izy tahaka ny Andriamanitra, ka maneho ny tenany ho Andriamanitra. Tsy tsaroanareo va fa fony mbola teo aminareo aho dia nilaza izany zavatra izany taminareo? Ary ankehitriny fantatrareo izay misakana, mba haseho amin'ny fotoanany izy. Fa ny zava-miafin'ny faharatsiana dia efa miasa sahady; ihany, izay misakana ankehitriny no mbola hisakana mandra-panaisotra azy tsy ho eo. Ary amin'izany vao haseho ilay Ratsy fanahy, izay holevonin'ny Tompo amin'ny fofon'ain'ny vavany, ary hofonany amin'ny famirapiratan'ny fihaviany; dia ilay izay ny fihaviany dia araka ny asan'i Satana amin'ny hery rehetra sy famantarana ary fahagagana mandainga, ary amin'ny fitaka rehetra amin'ny tsy fahamarinana ao amin'izay very; satria tsy nandray ny fitiavana ny marina izy mba hovonjena. Ary noho izany antony izany dia handefasan'Andriamanitra fahadisoan-kevitra mahery izy, mba hinoany ny lainga; mba hohelohina izy rehetra izay tsy nino ny marina, fa nankasitraka ny tsy fahamarinana. 2 Tesaloniana 2:1–12.

Io andalan-teny ao amin'ny Tesaloniana io dia efa noresahina matetika tao amin'ny Tabilao-n'i Habakoka, ka fanamarihana fohy ihany no hataontsika eto amin'izao fotoana izao. Izay antsoin-dRahavavy White hoe “asa mahagagan'i Satana” dia ilay lazain'i Paoly hoe “ny fiasan'i Satana amin'ny hery rehetra sy famantarana ary fahagagana mandainga.” Ny asa fitaka izay nofaritan-dRahavavy White sy i Paoly dia manomboka amin'ny lalàna Alahady any Etazonia.

«Amin'ny alalan'ny didy manery ny fananganana ny Fanjakana Papa, ho fandikana ny lalàn'Andriamanitra, dia hanapaka tanteraka ny tenany tsy hifandray amin'ny fahamarinana ny firenentsika. Rehefa haninjitra ny tanany hiampita ny hantsana ny Protestantisma mba hihazona ny tanan'ny fahefana romana, rehefa hiitatra mihoatra ny lavaka mangitsokitsoka izy mba hifampitantana amin'ny Spiritisma, rehefa, eo ambanin'ny herin'io firaisana telo sosona io, ny firenentsika dia handà ny foto-kevitra rehetra ao amin'ny Lalàmpanorenany amin'ny maha-fitondram-panjakana protestanta sy repoblikana azy, ary hanao fanomanana ho amin'ny fampielezana ny lainga sy ny fitaka papaly, dia ho fantatsika amin'izay fa tonga ny fotoana hiasan'i Satana amin'ny fomba mahagaga ary efa akaiky ny farany.» Testimonies, boky faha-5, 451.

Amin'ity andalan-tenin'ny Tesalonianina hodinihintsika ity, i Paoly dia mamantatra ny papa amin'ny faran'izao tontolo izao amin'ny anarana efatra samy hafa. Ny papa no “lehilahin'ny ota”, izy no “zanaky ny fandranganana”, izy no “zava-miafin'ny tsi-fankatoavana” ary “ilay Ratsy fanahy”. Manome toetra vitsivitsy hafa momba ny papa koa i Paoly ankoatra ireo anarana efatra ireo, fa ampahafantariny antsika fa ny papa, (izay mbola ho avy tamin'ny andron'i Paoly) dia “haseho amin'ny fotoanany.”

Ny papa dia “haseho amin'ny fotoanany,” ary ny porofo ara-Baiboly mazava indrindra—na dia tsy izany ihany akory aza no fahamarinana ara-Baiboly—dia izao fahamarinana ara-Baiboly mazava indrindra izao: fa ny papa ao amin'ny fiangonana romana no antikristin'ny faminanian'ny Baiboly; izany dia apetraka amin'ny alalan'ny andinin-teny fito samihafa sy mivantana ao amin'ny Baiboly

izay mamantarana ny “fotoana” hanjakazakan’ny fahefana papaly amin’ny tany, dia ilay “fotoana” izay antsoin’ny olombelona hoe Andro Maizina mihitsy. Asehony ny Baiboly ny papa ho toy ny fahefana papaly amin’ny alalan’ny famantarana imbetsaka ilay vanim-potoanan’ny “fotoana” marina tokoa, hatramin’ny 538 ka hatramin’ny 1798, izay hanapahan’ny fahefana papaly an’izao tontolo izao. Hoy i Paoly fa haseho amin’ny fotoanany izy.

Paul koa dia manondro fa ny papa no ilay “manohitra sy manandratra ny tenany ho ambonin’izay rehetra atao hoe Andriamanitra na izay ivavahana; ka dia mipetraka eo amin’ny tempolin’Andriamanitra tahaka ny Andriamanitra izy ka maneho ny tenany ho Andriamanitra.” Ankoatra ny zavatra hafa, izany dia manondro fa ny antikristy ao amin’ny faminanian’ny Baiboly dia tandindon-javatra ara-pivavahana. Tsy Hitler izy, na Aleksandra Lehibe. Izany dia vao mainka mampahitsy kokoa ny famantarana ny papa, satria tsy mpanao jadona ara-pivavahana fotsiny izy, fa mpanao jadona ara-pivavahana izay milaza fa ao anatin’ny tempolin’Andriamanitra. Ny antikristy dia milaza fa mipetraka ao anatin’ny fiangonana kristiana.

Araka an’i Paoly sy Daniela, rehefa ao anatin’ily fiangonany milaza tena ho kristiana ny papa, dia asehony ny toetran’i Satana, izay naniry hipetraka eo ambonin’ny seza fiandrianan’Andriamanitra sy hasandratra ambonin’ny zavatra rehetra. Lazaiko hoe Paoly sy Daniela, satria ny ankamaroan’ny mpanazava ny Baiboly dia manaiky fa rehefa asehon’i Paoly fa iray amin’ireo toetran’ny papa ny maha-mpiraiki-po tanteraka amin’ny tenany azy, dia tsy inona izany fa famerenany fotsiny ny filazan’i Daniela momba ny papa ao amin’ny Daniela toko faha-11, izay anoratan’i Daniela ao hoe:

“Ary ny mpanjaka hanao araka izay sitrapony; ary hanandratra ny tenany izy ka hanandratra tena ambonin’ny andriamanitra rehetra, ary hiteny zavatra mahatalanjona hanohitra ny Andriamanitry ny andriamanitra; ary hambinina izy mandra-pahatanteraky ny fahatezerana; fa izay voatendry dia tsy maintsy ho tanteraka. Daniela 11:36.”

Rehefa miresaka ny toetra feno fitiavan-tenan’ny papa i Paoly, dia mamerina amin’ny teny hafa ny andininy ao amin’i Daniela ka milaza fa ny papa no “manohitra sy manandra-tena ho ambonin’izay rehetra atao hoe Andriamanitra na ivavahana; ka dia mipetraka ao amin’ny tempolin’Andriamanitra tahaka ny Andriamanitra izy, sady mampiseho ny tenany ho Andriamanitra.” Ilay andininy ao amin’i Daniela izay manondro ny toetran’ny fahefana papaly dia manonona koa ny “fotoana” izay nokendrena “hampiharihary” fa ny fahefana papaly no antikristy, satria ambarany fa ny fahefana papaly dia “hambinina” mandra-pahatanteraky ny “fahatezerana.”

Tapitra tamin’ny 1798 ilay “fahatezerana”, ka i Daniela ao amin’io andininy io (na dia tsy iray amin’ireo fito toerana mivantana ao amin’ny bokin’i Daniela sy ny Apokalypsy izay ilazana ny tantara maharitra 1260 taona aza izany), dia manondro mivantana ny fahefan’ny papa ihany koa ary manamarika fa nahazo “ratra mahafaty” izany, araka ny iantsoan’i Jaona azy, tamin’ny 1798. Koa izany andininy izany dia manondro ny fiafaran’ny vanim-potoanan’ny fanapahan’ny papa, na dia tsy milaza ny halavan’izany fanapahana izany aza.

Ao amin’ily andalan-teny, i Paoly koa dia manondro hery iray izay hanakana ny papa tsy haka ny fifehezana izao tontolo izao amin’ny taona 538, rehefa nilaza izy fa efa fantatry ny Tesaloniana

izay nosoratany io fahamarinana manokana io. Nampametra-panontaniana izy hoe: “Tsy tsaroanareo va fa, fony mbola teo aminareo aho, dia nilaza izany zavatra izany taminareo?” Ampahatsiahiviny azy ireo fa efa fantany sahady izay “manakana” (izany hoe, misakana) ny papa mandra-pahatonga azy “haseho amin’ny fotoanany.” Ny hery nialoha sy nanakana ny papa tsy haka ny fifehezana izao tontolo izao dia ilay hery nifehy izao tontolo izao tamin’ny fotoana nanoratan’i Paoly ilay taratasy. Dia i Roma jentilisa izany. Nanoratra i Paoly fa i Roma jentilisa dia “hesorina hiala amin’ny lalana” mba hahafahan’ny papa maka ny fifehezana izao tontolo izao.

Io fahatakarana io no nitarika an’i William Miller hahafantatra fa ny hery aseho amin’ny hoe “ny isan’andro” ao amin’ny bokin’i Daniela dia i Roma jentilisa. Eken’ny Advantisma fa ny rafitra, ka noho izany koa ny fahatakarana ara-paminaniana rehetra nananan’i William Miller, dia naorina teo ambonin’ny fahatakarany ny bokin’i Daniela sy ny Apokalypsy, ary ireo boky roa ireo dia miresaka ny hery roa mpandringana, dia i Roma jentilisa sy i Roma papa. Ao amin’ily andalan-teny ao amin’ny Tesaloniana, i Miller, izay efa nahafantatra sahady (tahaka izay fantatry ny Protestanta rehetra tamin’ny androny, fa ny papa no antikristy); rehefa tsapany fa i Roma jentilisa no hery ara-tantara nialoha ny fanapahan’ny papa, ary fa i Paoly dia nilaza fa i Roma jentilisa no tsy maintsy hesorina mialoha ny fiakaran’ny fahefan’ny papa eo amin’ny seza fiandrianan’ny tany, dia nampifandray izany tamin’ny bokin’i Daniela sy amin’ny hoe “ny isan’andro” izy, izay ambarany in-telo fa tsy maintsy “esorina” ny isan’andro alohan’ny hahazoan’ny fahefana papaly ny fifehezana izao tontolo izao. Ny fijoroana vavolombelon’i Paoly no nahafahan’i Miller nahita fa i Roma jentilisa no “isan’andro” ao amin’i Daniela, ary taorian’izany dia azony fantarina fa ny hery roa mpandringana ao amin’i Daniela dia i Roma jentilisa sy i Roma papa. Io fahamarinana io no maneho ny fototry ny hetsika Millerita. Ny Advantisma dia tena mandà tokoa ny asan’i Miller amin’izao andro izao, kanefa mbola takany ihany fa ity topy maso ny fivoaran’ny fahatakarana’i Miller momba ny “isan’andro” ao amin’i Daniela ity dia manaporofa fa ny hery izay lazain’i Paoly fa “misakana” ny fiakaran’ny fahefana papaly mandra-panaisotra azy dia i Roma jentilisa, ary izany no famakafakana marina ny fisainan’i Miller momba ireo lohahevitra ireo.

Miaraka amin’ny fahamarinana fa ny hoe “ny isan’andro” ao amin’ny bokin’i Daniela dia tandindon’i Roma jentilisa, izay nialoha ny fanjakan’i Roma papaly, izay nasehon’i Daniela ho fahavetavetana mandrava, dia azon’i Miller fantarina avy eo ny fotoana ara-paminaniana mifandray amin’ireo fanjakana ao amin’ny faminanian’ny Baiboly; ary raha nisokatra tamin’ireo fahitana ireo ny sainy, dia nanangona andiana fahamarinana izy izay maneho ny fanorenan’ny Advantisma. Ireo fahamarinana ireo dia voasoritra teo amin’ireo takelaka roa amin’ny sari-tanin’ny mpisava lalana tamin’ny 1843 sy 1850. Ireo fahamarinana ireo no fanorenan’ny Advantisma, ary niorina tamin’ny fanekena ny “fotoana” izy ireo. Ny tantaran’ny fotoana nametrahana ireo fanorenanana ireo no lohahevitra fototra iray ao amin’ny Takelak’i Habakoka.

Ny tsy asongadina ao amin’ireo Tabilao nataon’i Habakoka dia izao: ireo fototra izay niorina teo ambonin’ny fotoana dia namokatra rafitra iray izay manome ny fomba fijery ilaina ho an’ny taranaka farany mba hahafantarany fa nisy fahamarinana izay naseho ho toy ny fototra. Nisy fahamarinana voalohany izay tena vato voalohany napetraka tao amin’ny fototra, nefa ny

“isan’andro” ao amin’ny bokin’i Daniela dia tsy ny fahamarinana voalohan’i Miller. Ny fahamarinana izay ho tonga vato voalohany ao amin’ny fototra izay nananganana an’i Miller mba haoriny dia ny “fito andro” ao amin’ny Levitikosy toko faha-enina amby roapolo, kanefa raha tsy nisy ny fahamarinan’ny “isan’andro,” dia tsy ho nahafantatra ilay rafitry ny faminaniana izay nilainy ho fantarina mba hanehoana ny hafatry ny anjely voalohany i Miller. Ny rafiny dia ny fametrahana ny faminaniana ao anatin’ny fomba fijerin’ny hery roa mandrava. Miller dia niresaka ny dragona (Roma jentilisa) sy ny bibidia (ny fahefana papaly). Ny anjely fahatelo kosa dia miresaka ny dragona (Firenena Mikambana), ny bibidia (ny fahefana papaly), ary ny mpaminany sandoka (Etazonia).

Raha manaiky ny faminaniana rehetra napetraky ny Millerita eo amin’ireo tabilao roa masin’ny mpisava lalana ny olona iray—tsy ny sasany, fa ny rehetra—dia tsy maintsy handinika manokana ireo fahamarinana ireo izy. Hataonao ahoana no hanaiky azy ireny, raha tsy mbola nandinika azy akory ianao? Raha ireo olona mandinika ireo fahamarinana fototra ireo ka raisiny ho adidiny manokana ny mandinika sy mizaha toetra azy, ary avy eo manaiky ireo fahamarinana rehetra ireo, dia nanorina teo ambonin’ny Vatolampy izy fa tsy teo ambonin’ny fasika.

“Aoka ireo izay mijoro ho mpitily ho an’Andriamanitra eo ambonin’ny mandan’i Ziona ho olona mahatazana ny loza mialoha ny vahoaka,—olona mahay manavaka ny fahamarinana sy ny fahadisoana, ny fahamarinana sy ny tsi-fahamarinana.

“Efa tonga ny fampitandremana: Tsy azo ekena hisy zavatra hiditra izay hanakorontana ny fanorenan’ny finoana izay nanorenanay hatramin’ny nahatongavan’ny hafatra tamin’ny 1842, 1843, ary 1844. Izaho dia tao anatin’io hafatra io, ary hatramin’izay dia nijoro teo anatrehan’izao tontolo izao aho, mahatoky amin’ny fahazavana izay nomen’Andriamanitra antsika. Tsy mikasa ny hanala ny tongotray hiala eo amin’ny lampihazo izay nametrahana azy izahay, raha nitady ny Tompo isan’andro tamin’ny vavaka mafy sy tso-po, nitady fahazavana. Heverinareo va fa hahafoy ny fahazavana izay nomen’Andriamanitra ahy aho? Ho tahaka ny Vatolampin’ny taona mandrakizay izany. Efa nitari-dalana ahy hatramin’ny fotoana nanomezana azy izany.” Review and Herald, 14 Aprily 1903.

Mba hahafahan’izay mihaino handinika ireo faminaniana ara-potoana ao amin’ny tantaran’ny Millerita, dia ilaina ny fandraisana andraikitra amin’ny fijerena ireo vanim-potoana ara-tantara izay aschon’ireo faminaniana ara-potoana. Izany dia maneho ny asa fanoharana ireo toe-javatra eo ambonin’ny tsipika ara-potoana. Rehefa tonga amin’ny ambaratongan’ny famotopotorana ny mpianatry ny faminaniana ka mandinika ireo vanim-potoana ara-paminaniana ireo, izay nofaritan’ny Millerita avy ao amin’ny Baiboly ary notohanana’ny firaketana ara-tantara taorian’izany, dia ho eo amin’ny toerana ahafahany mamantatra fa ny tantara eo am-piandohan’ilay faminaniana ara-potoana dia manondro ara-tandindona ny tantara eo amin’ny faran’io faminaniana io ihany. Avy amin’izany fomba fijery izany dia tokony hianatra ilay mpianatra fa miverimberina ny tantara. Ary rehefa tafapetraka izany fahatakarana izany, dia tokony ho hitany koa fa i Jesosy dia manazava ny farany amin’ny alalan’ny fiandohana.

Ary avy amin’ilay filaharan’ny faminaniana izay mampiseho ny faran’izao tontolo izao ho toy ny “fanorenana tempoly,” dia tokony ho fantatry ny mpianatra fa misy vato famaranana farany

apetraka eo ambonin'ny tempoly izay aorina eo ambonin'ny fanorenana. Tokony ho tonga hahita izy fa ilay fanorenan'ny tempoly izay nampiasana an'i Miller hampahazava (izay maneho an'i Jesosy Kristy, fa tsy misy fanorenana hafa azo apetraka afa-tsy Jesosy Kristy), dia fanorenana natsangana teo ambonin'ny fotoana ara-paminaniana. Satria i Jesosy maneho ny farany amin'ny alalan'ny fiandohana, dia tokony ho hitan'ny mpianatra koa fa ilay vato famaranana, ilay vato farany amin'ny tempoly—dia tsy maintsy mifanandrify amin'ilay fanorenana. Ny fanorenan'ny tempoly ho an'i Miller dia fotoana ara-paminaniana, kanefa ilay fanorenana dia tsy iza fa Jesosy Kristy ihany.

Araka ny fahasoavan'Andriamanitra izay nomena ahy, tahaka ny mpanao trano mahay sy hendry, dia nametraka ny fanorenana aho, ary ny hafa indray manangana eo amboniny. Fa aoka samy hitandrina tsara izay olona ny amin'ny fomba ananganany eo amboniny. Fa tsy misy olona mahay mametraka fanorenana hafa afa-tsy izay efa voapetraka, dia Jesosy Kristy. 1 Korintiana 3:10, 11.

I Paoly dia manondro ny asany ho toy ny fananganana tempoly iray izay izy no nametraka ny fanorenana na ny fiandohany. Izy no apostoly ho an'ny Jentilisa, ary nampiasaina hametraka ny fanorenan'ny fiangonana kristiana izy. Ao amin'io andalan-teny io ihany koa, Paoly dia manambara fa ny vatantsika no tempolin'ny Fanahy Masina. Misy koa ny tempolin'i Solomona sy ny fitoerana masina tany an-efitra, izay samy manana fanorenana avokoa, ary ireo rehetra ireo dia aseho ho Jesosy Kristy. Ny fanorenana izay nampiasana an'i Miller hatsangana dia ny tempolin'ny Advantisma, ary ny fanorenan'izany tempoly izany dia tsy isalasalana fa Jesosy Kristy; nefa amin'ny fomba manokana kokoa dia ilay tempoly atsangana amin'ny akora ara-panahy sy ara-paminaniana izany.

Noho izany, ny vato fehizoro dia tsy maintsy ho Jesosy Kristy koa; nefa ny vato fehizoro dia tsy maintsy ahitana fitsipika ara-paminaniana lohany indrindra koa, satria nomena andiana fitsipika i Miller, izay ahitana ny fitsipika lehibe indrindra an'ny Millerita, dia ny foto-kevitra hoe “taona iray ho solon'ny andro iray.” Raha tsy misy izany fitsipika izany, dia tsy misy fanekena ny faminaniana momba ny fotoana, ka noho izany dia tsy misy fototra. Tsy maintsy misy tandrifiny amin'ny farany, izay maneho an'i Jesosy Kristy (ny Fototra), ka izany dia fitsipika lohany indrindra ao anatin'ny andiana fitsipika izay mametraka ny Apokalypsin'i Jesosy Kristy. Io fitsipika io dia mazava ho azy fa ny fitsipiky ny “filazana voalohany”, izay maneho ilay toetran'i Kristy izay mamantatra ny farany hatrany am-piandohana.

Ao amin'ny 2 Tesaloniana, ireo izay tsy nandray ny fitiavana ny fahamarinana mba hovonjena, dia nandà ny fahamarinana araka izay asehon'ilay teny Grika avy amin'ilay teny Hebreo noforonin'ny litera telo, izay adika hoe “fahamarinana” ao amin'ny Testamenta Taloha. Ilay vondrona izay mandray ny fahadisoan-kevitra mahery, satria nino lainga izy, dia nandà ny hiverina amin'ny lalana taloha, dia ny fanorenan'ny Advantisma araka ny aseho eo amin'ireo tabilao masina roa. Koa amin'ilay andalan-teny izay efa nodinihintsika nandritra ny fotoana kelikely izao dia milaza hoe:

“Ny anjely mahery izay nampianatra an'i Jaona dia tsy iza fa Jesosy Kristy mihitsy. Ny fametrahany ny tongony ankavanana teo ambonin'ny ranomasina, ary ny ankaviany teo

ambonin'ny tany maina, dia mampiseho ny anjara asa izay ataony eo amin'ireo sehatra famaranana amin'ilay ady lehibe amin'i Satana. Io toerana io dia manambara ny heriny sy ny fahefany fara tampony amin'ny tany manontolo. Nihanatanjaka sy niharitra kokoa hatrany ny fifanandrinana hatramin'ny taranaka nifandimby, ary mbola hitohy izany mandra-pahatongan'ireo sehatra famaranana, rehefa hahatratra ny fara tampony ny asa fetsy sy mahay ataon'ny herin'ny maizina. Satana, miara-miray amin'ny olona ratsy fanahy, dia hamitaka izao tontolo izao manontolo sy ireo fiangonana izay tsy mandray ny fitiavana ny fahamarinana. Kanefa mitaky ny hifantohana aminy ilay anjely mahery. Miantso amin'ny feo mafy izy. Haneho ny hery sy ny fahefan'ny feony amin'ireo izay niombona tamin'i Satana mba hanohitra ny fahamarinana Izy.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Ao amin'ity andalan-teny teo aloha ity, “ny fiangonana izay tsy nandray ny fitiavana ny fahamarinana” dia ireo virijina ratsy fanahy sy adala ao amin'i Daniela sy Matio, izay ambaran'ny Amosa 8:12 fa hanomboka hitady ny hafatra fampitandremana farany avy amin'Andriamanitra rehefa efa tara loatra. Tara loatra izany, satria nino lainga mikasika ny fanorenan'ny Advantisma izy ireo. Ny Advantisma dia nanomboka nisotro an'izany lainga izany voalohany tamin'ny 1863, ary hatramin'izay dia fidinana hatrany no nalehany.

Izay hosoratako izao dia heveriko fa tena araka ny fihevitra manokana tanteraka, kanefa inona moa no hazavana ara-paminaniana vaovao nampidirina tao amin'ny Advantisma hatramin'ny taona 1863? Ellen White dia milaza momba ny hafatr'i Jones sy Waggoner tamin'ny 1888 fa ilay hafatra dia efa notorianty nandritra ny taona maro. Mety ho toa vaovao sy nahataitra ny Advantisma tamin'ny 1888 ny hafatr'izy ireo, nefa tsy hafatra vaovao no nahatonga izany maha-vaovao sy fahatairana izany, fa fahajambana iray izay efa nanomboka nilatsaka tamin'ny vahoakan'Andriamanitra hatramin'ny 1863.

I Ellen White dia nanondro fa ny Advantisma dia tao anatin'ny toe-panahin'i Laodikia talohan'ny taona 1863, koa ny fahajamban'i Laodikia dia efa nanomboka nihanaka tamin'ny Advantisma talohan'ny 1863; nefa tamin'ny 1863 dia napetraky ny fiangonana an-kilabao tamin'ny fomba ofisialy ny fahamarinana mikasika ny “fito andro” ao amin'ny Levitikosy enina amby roapolo, izay ilay “faminaniana momba ny fotoana” voalohany indrindra hitan'i Miller. Tsy nisy fahazavana ara-paminaniana nipoitra tao amin'ny Advantisma intsony hatramin'ny 1863! Inona no niova?

Ny vato voalohany indrindra tamin'ny fanorenan'ny tempoly, izay naorina teo ambonin'ny fotoana ara-paminaniana sady naneho an'i Jesosy Kristy, dia najoron'ny Advantisma tamin'ny 1863. Ilay vato voalohany napetrak'i Miller tao amin'ny fanorenan'ny tempoly, izay niorina teo ambonin'ny fotoana araka izay nasehon'i Kristy tao amin'ny Daniela, Izy izay naneho ny Tenany ho Palmoni, ilay “mpanisa mahagaga”, dia nolavina sy navela an-kilabao. Ilay vato voalohany indrindra hitan'i Miller...

“Raha nitanisa ny faminaniana momba ilay vato nolavin'ny olona i Kristy, dia nanondro zava-nitranga marina teo amin'ny tantaran'ny Isiraely Izy. Nifandray tamin'ny fanorenan'ny tempoly voalohany izany zava-nitranga izany. Na dia nanana fampiharana manokana tamin'ny andron'ny fiavian'i Kristy voalohany aza izany, ka tokony ho nisy hery manokana niantso ny

sain'ny Jiosy, dia misy fampianarana ho antsika koa izany. Raha naorina ny tempolin'i Solomona, dia voaomana tanteraka tany amin'ny fitrandrahana vato ireo vato goavana ho amin'ny manda sy ny fanorenana fototra; rehefa nentina teo amin'ny toerana fanorenana izy ireny, dia tsy nisy fitaovana tokony hampiasaina taminy; ny mpiasa dia tsy maintsy nametraka azy tamin'ny toerany fotsiny. Ho ampiasaina amin'ny fanorenana fototra, dia nentina ny vato iray miavaka noho ny habeny sy ny endriny manokana; nefa tsy nahita toerana ho azy ny mpiasa, ka tsy nety nandray azy. Nanelingelina azy ireo izy raha nandry tsy nampiasaina teo amin'ny lalany. Ela no nijanonany ho vato nolavina. Nefa rehefa tonga tamin'ny fametrahana ny zorony ny mpanao trano, dia nitady ela izy ireo mba hahita vato ampy habe sy hery, ary manana endrika mety, handray io toerana manokana io ka hitondra ny vesatra lehibe hiantefa aminy. Raha manao safidy tsy amim-pahendrena amin'io toerana lehibe io izy ireo, dia ho tandindomin-doza ny fiarovana'ny trano manontolo. Tsy maintsy mahita vato mahazaka ny herin'ny masoandro sy ny hatsiaka ary ny tafio-drivotra izy ireo. Vato maro no efa nofidina tamin'ny fotoana samihafa, nefa teo ambanin'ny faneren'ny vesatra goavana dia potika. Ny hafa kosa tsy nahazaka ny fitsapan'ny fiovan'ny toetr'andro tampoka. Kanjo farany dia voasarika hankany amin'ilay vato izay efa nolavina hatry ny ela ny saina. Efa niharan'ny rivotra sy ny masoandro ary ny tafio-drivotra izy nefa tsy nampiseho triatra na dia kely akory aza. Nodinihin'ny mpanao trano io vato io. Efa nahazaka ny fitsapana rehetra afa-tsy iray izy. Raha mahazaka ny fitsapana amin'ny fanerena mafy izy, dia tapa-kevitra izy ireo fa hanaiky azy ho vato fehizoro. Natao ny fitsapana. Neken'ny ilay vato, nentina teo amin'ny toerana natokana ho azy, ary hita fa tena nifanaraka tanteraka. Tamin'ny fahitana ara-paminaniana, dia naseho tamin'i Isaia fa tandindon'i Kristy io vato io. Hoy izy:"

"Isofy ho masina i Jehovah, Tompon'ny maro, Izy mihitsy; ary aoka Izy no hataonareo ho tahotrareo, ary aoka Izy no hataonareo ho fampangovitanareo. Ary Izy ho fitoerana masina; nefa ho vato mahatafintohina sy ho vatolampy mahadiso amin'ny taranak'Isiraely roa tonta, ho fandrika sy ho tadivavarana amin'ny mponina ao Jerosalema. Ary maro amin'izy ireo no ho tafintohina sy ho lavo ary ho torotoro, ary ho voafandrika sy ho voasambotra." Entina ao amin'ny fahitana ara-paminaniana hidina ho amin'ny fiavian'i Kristy voalohany, dia aseho amin'ny mpaminany fa Kristy dia hitondra fizahan-toetra sy fitsapana izay nanehoan'ny fomba nitondrana ilay vato fehizoro lehibe tao amin'ny tempolin'i Solomona tandindona. "Koa izao no lazain'i Jehovah Tompo: Indro, mametraka vato ao Ziona Aho ho fanorenana, dia vato voazaha toetra, vato fehizoro sarobidy, fanorenana mafy orina; izay mino tsy ho taitra." Isaia 8:13–15; 28:16.

Tamin'ny fahendrena tsy manam-petra no nifidianan'Andriamanitra ny vato fehizoro, ary Izy tenany no nametraka azy. Nantsoiny hoe: "fanorenana mafy orina" izany. Ny izao tontolo izao manontolo dia mahazo mametraka eo aminy ny enta-mavesany sy ny alahelony; zakany avokoa izany rehetra izany. Amin'ny fiarovana tanteraka no ahafahan'izy ireo manorina eo amboniny. Kristy dia "vato voazaha toetra." Izay matoky Azy dia tsy mba ampahadininy na oviana na oviana. Efa niaritra ny fizahan-toetra rehetra Izy. Efa niaritra ny fanerena vokatra ny helok'i Adama sy ny helok'ireo taranany Izy, ary nivoaka ho mpandresy mihoatra lavitra noho ny herin'ny ratsy. Efa nentiny ny enta-mavesatra napetraky ny mpanota mibebaka rehetra teo aminy. Ao amin'i Kristy no ahitan'ny fo meloka fanamaivanana. Izy no fanorenana mafy orina. Izay rehetra manao Azy ho iankinany dia miorina amin'ny filaminana tanteraka.

“Amin’ny faminanian’i Isaia, Kristy dia ambara ho sady fanorenana mafy orina no vato mahatafintohina. Ny apostoly Petera, rehefa nanoratra tamin’ny tsindrimandrin’ny Fanahy Masina, dia mampiseho mazava hoe ho an’iza Kristy no vato fanorenana, ary ho an’iza kosa Izy no vatolampin’ny fahatafintohinana:”

“Raha tokoa ka efa nanandrana ianareo fa tsara fanahy ny Tompo. Izay hanatonanareo, dia tahaka ny vato velona, nolavin’ny olona tokoa, nefa nofidin’Andriamanitra sady sarobidy, ianareo koa, tahaka ny vato velona, dia aorina ho trano ara-panahy, ho fisoronana masina, hanatitra fanatitra ara-panahy, ankasitrahan’Andriamanitra amin’ny alalan’i Jesosy Kristy. Koa izany no voasoratra ao amin’ny Soratra Masina hoe: Indro, mametraka vato fehizoro lehibe ao Ziona Aho, voafidy sady sarobidy; ary izay mino Azy dia tsy ho menatra. Koa aminareo izay mino dia sarobidy Izy; fa amin’izay tsy mankatò kosa, ny vato izay nolavin’ny mpanao trano, dia izany ihany no tonga lohan’ny zorony, ary vato mahatafintohina sy vatolampy mahatafintohina, dia ho an’izay tafintohina amin’ny teny, satria tsy mankatò izy ireo.’ 1 Petera 2:3–8.”

“Ho an’izay mino, i Kristy no fanorenana mafy orina. Ireo no izay mianjera amin’ny Vatolampy ka vaky. Ny fanekena an’i Kristy sy ny finoana Azy no aseho eto. Ny mianjera amin’ny Vatolampy ka vaky dia ny mahafoy ny fahamarinan-tenan’ny tenantsika ary ny mankany amin’i Kristy amin’ny fanetren-tenan’ny zaza, mibebaka noho ny fandikantsika, ary mino ny fitiavany mamela heloka. Ary toy izany koa, amin’ny finoana sy ny fankatoavana no anorenantsika eo amin’i Kristy ho fanorenantsika.”

“Eo ambonin’ity vato velona ity no ahafahan’ny Jiosy sy ny Jentilisa samy manorina. Ity no hany fanorenana izay ahafahantsika manorina amim-pahatokiana. Malalaka ampy ho an’ny rehetra izy, ary mafy ampy hitondra ny lanja sy ny enta-mavesatry izao tontolo izao manontolo. Ary amin’ny firaisana amin’i Kristy, ilay vato velona, izay rehetra manorina eo ambonin’ity fanorenana ity dia tonga vato velona. Maro ny olona no voasokitra, voakosoka, ary voaravaka amin’ny ezaka ataony ihany; nefa tsy afaka ho tonga ‘vato velona’ izy, satria tsy tafaray amin’i Kristy. Raha tsy misy izany firaisana izany, dia tsy misy olona afaka hovanjena. Raha tsy ao anatintsika ny ain’i Kristy, dia tsy hahatohitra ny tafio-drivotry ny fakam-panahy isika. Miankina amin’ny fanorenantsika eo ambonin’ily fanorenana mafy orina ny fiarovana antsika mandrakizay. Maro be ny olona amin’izao andro izao no manorina eo ambonin’ny fanorenana izay tsy mbola voasedra. Raha avy ny ranonorana, sy mifofofofy ny tafio-drivotra, ary tonga ny riaka, dia hirodana ny tranony, satria tsy naorina teo ambonin’ny Vatolampy mandrakizay izany, dia Kristy Jesosy, ilay fehizoro lehibe indrindra.

“Ho an’izay tafintohina amin’ny teny, satria tsy mankatò,’ Kristy dia vatolampy mahatafintohina. Fa ‘ny vato izay nolavin’ny mpanao trano, dia io indrindra no natao fehizoro.’ Tahaka ilay vato nolavina, Kristy, tamin’ny asa nanirahana Azy teto an-tany, dia niaritra tsy firaharahana sy fampahoriana. Izy dia ‘natao tsinontsinona sy nolavin’ny olona; lehilahin’ny fahoriana sady zatra alahelo: ... Natao tsinontsinona Izy, ka tsy mba noheverintsika.’ Isaia 53:3. Nefa efa antomotra ny fotoana izay hanomezam-boninahitra Azy. Tamin’ny fitsanganany tamin’ny maty no hanambarana Azy ho ‘Zanak’Andriamanitra amin’ny hery.’ Romana 1:4. Amin’ny fiaviany fanindroany dia haseho ho Tompon’ny lanitra

sy ny tany Izy. Ireo izay efa hiomana hamantsika Azy amin'ny hazo fijaliana ankehitriny dia hahafantatra ny fahalehibeazany. Eo anatrehan'izao rehetra izao, ilay vato nolavina dia ho tonga fehizoro.”

“Ary na amin'izay hianjerany kosa, dia hototoany ho vovoka izy.” Tsy ho ela dia hahita ny tanànanany sy ny fireneny ho rava ilay vahoaka nandà an'i Kristy. Ho torotoro ny voninahiny, ary hipariaka tahaka ny vovoka entin'ny rivotra. Ary inona no nandrava ny Jiosy? Ilay vatolampy izay, raha nanorina teo amboniny izy, dia ho fiarovany. Ny fahatsaran'Andriamanitra no nohamavoina, ny fahamarinana no nolavina, ny famindram-po no natao tsinontsinona. Nijoro nanohitra an'Andriamanitra ny olona, ka izay rehetra ho famonjena azy dia tonga fandranganana azy. Izay rehetra notendren'Andriamanitra ho amin'ny fiainana dia hitany fa tonga ho amin'ny fahafatesana. Tao anatin'ny nanomboan'ny Jiosy an'i Kristy no nisian'ny fandravana an'i Jerosalema. Ny rà nalatsaka teo Kalvary no vesatra nandentika azy ireo ho amin'ny faharavana, na ho amin'izao tontolo izao na ho amin'izao tontolo ho avy izao. Ho tahaka izany koa amin'ilay andro lehibe farany, rehefa hianjera amin'ireo mandà ny fahasoavan'Andriamanitra ny fitsarana. Kristy, izay vatolampin'ny fahatafintohinany, dia hiseho aminy amin'izany andro izany tahaka ny tendrombohitra mpamaly. Ny voninahitry ny tavany, izay fiainana ho an'ny marina, dia ho afo mandevona ho an'ny ratsy fanahy. Noho ny fitiavana nolavina sy ny fahasoavana nohamavoina, dia ho levona ny mpanota.

“Tamin'ny alalan'ny fanoharana maro sy fampitandremana naverimberina dia nasehon'i Jesosy izay ho vokatry ho an'ny Jiosy amin'ny nandavany ny Zanak'Andriamanitra. Tamin'izany teny izany no niresahany tamin'ny olona rehetra amin'ny vanim-potoana rehetra izay mandà tsy handray Azy ho Mpanavotra azy. Ny fampitandremana rehetra dia ho azy ireny. Ny tempoly nohamavoina, ilay zanaka tsy nankatò, ireo mpiasa mpamboly ratsy fanahy, ireo mpanorina mpaniratsira, dia samy manana ny tandindony eo amin'ny fanandraman'ny mpanota rehetra. Raha tsy mibebaka izy, dia ho azy ny loza izay nambaran'ireo mialoha.”

Desire of Ages, 597–600.

Hotohizontsika ao amin'ny lahatsoratra manaraka izao.